

Ιβ Μακίς: "Ενδιαφέρομαι για την εμπειρία του μετανάστη"

kantsoumakis.jpg

Συνέντευξη

στην Κατερίνα Καντσού

Στο μυθιστόρημα Το κουτί των αναμνήσεων (εκδόσεις Ψυχογιός) της Ιβ Μακίς, η δημοσιογράφος Κατερίνα Νάιτ θέλει να μάθει για ποιο λόγο η γιαγιά της, Μαριάμ, μιλάει τόσο σπάνια για την οικογένεια και τα παιδικά της χρόνια. Όταν η Μαριάμ πεθαίνει ξαφνικά, η Κατερίνα κληρονομεί ένα ξύλινο κουτί μπαχαρικών που κρύβει το ημερολόγιο και τις επιστολές της γιαγιάς της, γραμμένα στη μητρική γλώσσα της, τα αρμένικα. Σε ένα ταξίδι της στην Κύπρο, η Κατερίνα γνωρίζει τον Αρά, έναν νεαρό Αρμένιο ο οποίος δέχεται να τις μεταφράσει τα μυστηριώδη κείμενα. Κι έτσι ξεδιπλώνεται μια τραγική ιστορία. Το 1915, σε ηλικία επτά ετών, η Μαριάμ ξεριζώθηκε από το σπίτι της στην ανατολική Τουρκία κι από την οικογένειά της, βιώνοντας τον πόνο του βίαιου αποχωρισμού, της εξορίας αλλά και της απώλειας της πρώτης της αγάπης. Ήταν ακόμα παιδί όταν είδε να δολοφονούν τον λατρεμένο της αδερφό μπροστά στα μάτια της. Ή έτσι νόμιζε. Γιατί ο Γκαμπριέλ επιβίωσε και έχτισε τη ζωή του στην πολύβουη αρμένικη κοινότητα της Κύπρου. Οι αναζητήσεις της Κατερίνας στο νησί θα τη φέρουν πρόσωπο με πρόσωπο με τον θείο που θεωρούσε νεκρό, αλλά και με ένα αναπάντεχο θαύμα, ένα οικογενειακό μυστικό, που θα αλλάξει τη ζωή της και θα ξορκίσει τα φαντάσματα του ταραχώδους παρελθόντος της γιαγιάς της. Η Ιβ Μακίς γεννήθηκε στο Νότινχαμ από Ελληνοκύπριους γονείς που μετακόμισαν στην Αγγλία τη δεκαετία του 1960. Είναι παντρεμένη, έχει δύο παιδιά και ζει στην Αγγλία και την Κύπρο. Το Κουτί των αναμνήσεων είναι το 4ο βιβλίο της.

Η ιστορία του βιβλίου βασίζεται σε αληθινά γεγονότα. Πώς την ανακαλύψατε και τι σας ώθησε να την γράψετε;

Έχοντας γράψει τρία μυθιστορήματα που έλαβαν χώρα στην Κύπρο και γύρω απ' αυτή, αποφάσισα να τοποθετήσω την ιστορία του τέταρτου βιβλίου μου στην Ουκρανία. Ένωσα ότι ήταν καιρός να κάμψω τους συγγραφικούς μου μύες και να δείξω την ευστροφία μου ή τουλάχιστον αυτό ήταν το σχέδιό μου! Μ' ενδιέφερε η χώρα και το ιστορικό της σκηνικό και είχα έναν Ουκρανό φίλο που μπορούσα να ρωτήσω για πληροφορίες. Μετά από 70 σελίδες χάθηκα και μετατόπισα την προσοχή μου πίσω στην Κύπρο, πάλι για έμπνευση, σκιαγραφώντας μια λιτή πλοκή για μια άλλη ιστορία. Ήθελα να εξερευνήσω μία από τις μειονοτικές κοινότητες στο νησί, τους Μαρωνίτες ή τους Αρμένιους και αποφάσισα αυθαίρετα να κάνω τους Αρμένιους πρωταγωνιστές μου. Για να γνωρίσω τους πρωταγωνιστές μου έπρεπε να διερευνήσω την καταγωγή τους κι έτσι ανακάλυψα την τραγωδία των Αρμενίων το 1915, ένα ιστορικό γεγονός για το οποίο δεν γνώριζα απολύτως τίποτα κι αυτό με ενοχλούσε. Ααυτή ήταν και η ώθηση να σκάψω την ιστορία περισσότερο.

Ζείτε μεταξύ της Αγγλίας και της Κύπρου. Και στις δύο χώρες διαφορετικές μειονοτικές κοινότητες έχουν αγωνιστεί και υποφέρει από διωγμούς, φυλακίσεις, εξορίες. Πώς βιώνετε αυτό το περιβάλλον και την πολυπολιτισμική συνθήκη αυτών των δύο χωρών;

Δεν είμαι εντελώς σίγουρη πώς ν' απαντήσω αυτή την ερώτηση. Ενδιαφέρομαι για την εμπειρία του μετανάστη, τον χαρακτήρα της διασποράς και πώς το πολιτιστικό και ιστορικό μας παρελθόν διαμορφώνει τις ζωές μας. Το βιβλίο το οποίο με βοήθησε πολύ όταν έγραφα το μυθιστόρημά μου, ήταν ένα κείμενο με 250 σελίδες ανθρωπολογικής μελέτης για τη διασπορά των Αρμενίων στην Κύπρο, «Πίστη στην Ιστορία» από την Σούζαν Πάτυ. Εξερευνούσε την εμπειρία της διασποράς με βινιέτες από την καθημερινή ζωή των Αρμενίων στην Κύπρο και λεπτομέρειες από έθιμα και τελετές και για το πώς οι αντιλήψεις περί έθνους και πατρίδας εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Αυτά είναι τα θέματα που μ' ενδιαφέρουν και τα οποία σχετίζονται και με τη δική μου προσωπική εμπειρία μεγαλώνοντας ανάμεσα στους δύο πολιτισμούς.

Αναγνωρίζετε και πιστεύετε στην Γενοκτονία των Αρμενίων; Καθώς ήρθατε σ' επαφή με αυτούς στο βιβλίο σας, έχετε απαντήσει το 'γιατί' αυτοί οι άνθρωποι υπέφεραν τέτοια σκληρότητα;

Κατά τη διάρκεια της έρευνάς μου, ήρθα σ' επαφή με χιλιάδες απολογισμούς εκείνης της εποχής, όχι μόνο από επιζώντες, αλλά και με καταθέσεις από Αμερικάνους ιεραπόστολους που ήταν αυτόπτες μάρτυρες και με δεσμίδες από φωτογραφικές αποδείξεις που σχετίζονται με την τραγωδία. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποια αμφιβολία για το τι συνέβη στους Αρμένιους το 1915 και οποιοσδήποτε διαβάσει το βιβλίο μου, δε θα έχει κάποια αμφιβολία για τη γνώμη μου πάνω στο ζήτημα.

Θα χαρακτηρίζατε το βιβλίο σας ως ιστορικό μυθιστόρημα;

Δεν είμαι σίγουρη αν το βιβλίο ταιριάζει όμορφα και καλά σε κάποιο είδος κατηγορίας, αλλά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ιστορικό μυθιστόρημα.

Μιλήστε μας για τη διαδικασία της συγγραφής του βιβλίου;

Όπως ανέφερα προηγουμένως, ήρθα σ' επαφή με το θέμα του μυθιστορήματός μου ακούσια μέσα από την έρευνά μου για το πώς οι Αρμένιοι ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο. Διενέργησα μια εκτεταμένη έρευνα, πήρα συνέντευξη από τους συγγενείς των επιζώντων και μου πήρε πολλούς μήνες να ψάχνω μέσα από μια πολύ μεγάλη συλλογή ιστοριών, προσπαθώντας ν' αποφασίσω ποιες να γράψω ώστε να έχει η πλοκή μια ροή. Είχα το τέλος στο μυαλό μου, αλλά τα υπόλοιπα ήταν ρευστά. Δοκίμασα διαφορετικές προοπτικές, διαφορετικούς αφηγητές, σκότωσα έναν από τους βασικούς χαρακτήρες μου, άλλαξα ονόματα, τοποθεσίες, ξαναέγραψα την αρχή της ιστορίας τουλάχιστον 50 φορές, πριν το βιβλίο να έρθει στα ίσα του.

Γράφετε κάποιο καινούριο βιβλίο τώρα; Περί τίνος πρόκειται;

Το επόμενο βιβλίο μου είναι βιβλίο μυστηρίου που λαμβάνει χώρα στην Κύπρο το 1930, την εποχή που ξεκίνησαν οι πρώτες διαδηλώσεις κατά των Βρετανών αποικιακών κανόνων. Μια Βρετανίδα πηγαίνει στο νησί για ν' εικονογραφήσει έναν ταξιδιωτικό οδηγό και διαμορφώνει μια ασυνήθιστη σχέση υποταγής μ' έναν ενορατικό θεραπευτή πίστης, έναν χαρακτήρα που βασίζεται σ' έναν διάσημο μυστικιστή που έζησε στην Κύπρο.